

**Гордієнко Микола**

к.е.н., професор, завідувач кафедри

Сумський національний аграрний університет,

м. Суми, Україна

## **КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МСФЗ**

Консолідовану фінансову звітність складає та подає суб'єкт господарювання, який є материнськими підприємством.

Згідно з МСФЗ 10 материнське підприємство – це підприємство, яке контролює одне чи декілька підприємств, а дочірнє підприємство – суб'єкт господарювання, зокрема некорпоративний суб'єкт господарювання, наприклад партнерство, яке контролює інший суб'єкт господарювання (відомий як материнське підприємство).

Консолідовану фінансову звітність надає материнська компанія шляхом включення до неї показників дочірніх підприємств.

На підставі передбачуваного впливу материнської компанії на діяльність підконтрольних компаній останні в МСФЗ поділяються на асоційовані, дочірні та спільні.

Методика складання консолідованої фінансової звітності є доволі складною, оскільки пов'язана з необхідністю елімінування статей, тобто наслідки реалізації угод між членами корпоративної групи не включають у консолідовану звітність – показують тільки активи та зобов'язання, доходи і витрати від операцій із третіми особами.

Але консолідація не зводиться до простого додавання аналогічних статей активів, зобов'язань, капіталу, доходів та витрат: процес консолідації передбачає цілу низку спеціальних розрахунків і його може бути подано у вигляді багатокрокової процедури консолідації.

Консолідація фінансової звітності проходить у декілька етапів.

Етап 1. Підготовка окремих фінансових звітів підприємств, які входять до складу групи, до процесу консолідації.

Етап 2. Консолідація гудвілу.

Етап 3. Консолідація накопиченого капіталу.

Етап 4. Визначити та відокремити частку меншості в чистих активах і чистому прибутку (збитку) дочірніх підприємств.

Етап 5. Безпосереднє складання консолідованої фінансової звітності: постатейне підсумовування показників фінансової звітності дочірніх підприємств із аналогічними показниками фінансової звітності материнського підприємства.

Методика складання консолідованої фінансової звітності подана як сукупність методів консолідації звітності, а саме – послідовністю їх застосування.

Залежно від наявності або відсутності взаємних операцій можна виділити такі етапи консолідації: первинна консолідація виникає у разі складання вперше консолідованої звітності раніше незалежних підприємств і пов'язана з придбанням інвестованого підприємства; подальша консолідація виникає у разі складання консолідованої звітності групи підприємств, яка утворена раніше і в якій вже здійснювались взаємні операції.

В свою чергу, залежно від характеру операції під час інвестування і встановлення контролю виділяють два методи складання первинної консолідованої фінансової звітності: метод купівлі (придбання); метод злиття (поглинання).

В цілому методика складання консолідованої фінансової звітності є доволі складною, тому що під час консолідації звітності необхідно здійснювати елімінування (виключення) статей з метою запобігання повторному рахунку та штучному завищенню величини капіталу і фінансових результатів.

В системі бухгалтерського обліку України підприємства мають можливість скласти консолідовану фінансову звітність за національними стандартами та міжнародними стандартами.

За цими стандартами консолідована фінансова звітність дає характеристику загального фінансового стану та спільного фінансового результату, що дає чітке уявлення як про перспективи інвестування в таку групу, так і про її внесок у економічний розвиток держави.

Під час аналізу консолідованої фінансової звітності особливу увагу треба звернути на збиткові економічні одиниці у структурі групи, бо вони можуть бути індикатором подальших фінансових проблем групи підприємств.

Тому консолідована фінансова звітність є важливим елементом в інформаційному забезпеченні учасників ринку.

В сучасних умовах господарювання на підвищення значення консолідованої фінансової звітності в підприємницькій діяльності впливають чимало передумов, зокрема: необхідність постійного вдосконалення механізму інформаційного забезпечення користувачів; підвищення значення інформації у світі в цілому; необхідність у пошуку високоприбуткових сегментів бізнесу з метою переливання капіталів; розвиток інститутів громадянського суспільства, яким необхідно більше інформації про діяльність підприємств; бажання власників та акціонерів мати інформацію про діяльність всієї групи підприємств; необхідність застосування однакових облікових методів, а в разі неможливості розкриття – інформації про такі відмінності; посилення економічної боротьби за ресурси і технології; посилення економічної боротьби за ринки збуту; перерозподіл економічної влади; підвищення значення контролю за діяльністю дочірніх підприємств материнським з метою зменшення ризиків зловживань та викривлення інформації.

Тому консолідована фінансова звітність є атрибутом високорозвиненої ринкової економіки, що забезпечує збалансування інтересів користувачів.

Для України це позитивне явище, яке поступово починає адаптуватися до практичних умов господарювання.

Метою складання фінансової звітності взагалі та консолідованої фінансової звітності зокрема є її використання як інформаційного ресурсу під час обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

З огляду на складність самих процесів консолідації даних та правового статусу суб'єктів групи підприємств система нормативно-правового регулювання консолідованої фінансової звітності є також складною.

Проблемні аспекти складання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ: відсутній чіткий інструментарій для бухгалтерів щодо практичного застосування вимог МСФЗ для складання консолідованої фінансової звітності; суперечності та невідповідності між МСФЗ та чинними законодавством України; відсутність кваліфікованих кадрів, які не лише знають МСФЗ, але й можуть застосувати їх на практиці;

Консолідована фінансова звітність – це звітність, яка відображає фінансовий стан і результати діяльності юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці.

Принципи, закладені в порядок формування звітності згідно з МСФЗ, роблять її адекватнішою і здатною відобразити істинний майновий стан організації. У зв'язку з цим цінність МСФЗ суттєва не тільки для іноземних, але й для національних інвесторів. Це ще раз підтверджує необхідність і корисність процесу впровадження МСФЗ для всіх секторів економіки України.

### **Список використаних джерел**

1. Текст Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2015 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу: [www.minfin.gov.ua/.../mizhnarodni-standarty-finansovoi-zv](http://www.minfin.gov.ua/.../mizhnarodni-standarty-finansovoi-zv).